

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

25. januar 2022 *

»Appel – statsstøtte – artikel 107 TEUF og 108 TEUF – bilateral investeringsaftale – voldgiftsklausul – Rumænien – tiltrædelse af Den Europæiske Union – ophævelse af en skattemæssig incitamentsordning inden tiltrædelsen – voldgiftskendelse om tilkendelse af erstatning og renter efter tiltrædelsen – afgørelse fra Europa-Kommissionen, hvorefter denne udbetaling udgør en statsstøtte, der er uforenelig med det indre marked og anordnes tilbagesøgt – Kommissionens kompetence – tidsmæssig anvendelse af EU-retten – fastlæggelse af det tidspunkt, hvor retten til at modtage støtten overdrages til støttemodtageren – artikel 19 TEU – artikel 267 TEUF og 344 TEUF – EU-rettens autonomi«

I sag C-638/19 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 27. august 2019,

Europa-Kommissionen ved T. Maxian Rusche og P.-J. Loewenthal, som befuldmægtigede,

appellant,

støttet af:

Forbundsrepublikken Tyskland ved D. Klebs, R. Kanitz og J. Möller, som befuldmægtigede,

Republikken Letland ved K. Pommere, som befuldmægtiget,

Republikken Polen ved D. Lutostańska, B. Majczyna og M. Rzutkiewicz, som befuldmægtigede,

intervenienter i appelsagen,

de øvrige parter i appelsagen:

European Food SA, Drăgănești (Rumænien),

Starmill SRL, Drăgănești,

Multipack SRL, Drăgănești,

Scandic Distilleries SA, Oradea (Rumænien),

* Processprog: engelsk.

Ioan Micula, Oradea,

ved Rechtsanwalt K. Struckmann, avocat G. Forwood og solicitor A. Kadri,

Viorel Micula, Oradea,

European Drinks SA, Ștei (Rumænien),

Rieni Drinks SA, Rieni (Rumænien),

Transilvania General Import-Export SRL, Oradea,

West Leasing SRL, tidligere West Leasing International SRL, Pântășești (Rumænien),

ved advokats J. Derenne, D. Vallindas og O. Popescu,

sagsøgere i første instans,

Kongeriget Spanien først ved S. Centeno Huerta, som befuldmægtiget, derefter ved A. Gavela Llopis, som befuldmægtiget,

Ungarn,

intervenienter i første instans,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af Domstolens præsident, K. Lenaerts, afdelingsformændene A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan (refererende dommer), S. Rodin og I. Jarukaitis samt dommerne M. Ilešič, F. Biltgen, N. Piçarra, L.S. Rossi og A. Kumin,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: M. Longar, fuldmægtig,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. april 2021,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 1. juli 2021,

afsagt følgende

Dom

- 1 Europa-Kommissionen har i sit appelskrift nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom af 18. juni 2019, European Food m.fl. mod Kommissionen (T-624/15, T-694/15 og T-704/15, herefter »den appellerede dom«, EU:T:2019:423), hvorved Retten annullerede

Kommissionens afgørelse (EU) 2015/1470 af 30. marts 2015 om statsstøtte SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) gennemført af Rumænien – Voldgiftskendelse i Micula mod Rumænien af 11. december 2013 (EUT 2015, L 232, s. 43, herefter »den omtvistede afgørelse«).

- 2 Kongeriget Spanien har i sin kontraappel ligeledes nedlagt påstand om ophævelse af den appellerede dom.

Retsforskrifter

ICSID-konventionen

- 3 Konventionen om bilæggelse af investeringstvister mellem stater og andre landes statsborgere, indgået i Washington den 18. marts 1965 (herefter »ICSID-konventionen«), der trådte i kraft for Rumæniens vedkommende den 12. oktober 1975, bestemmer i artikel 53, stk. 1:

»Kendelsen er bindende for parterne og kan ikke underkastes appel eller anden fornyet prøvelse bortset fra de i denne konvention angivne prøvelsesmuligheder. Enhver part skal rette sig efter og efterkomme kendelsens bestemmelser [...]«

- 4 ICSID-konventionens artikel 54, stk. 1, fastsætter:

»Enhver kontraherende stat skal anerkende en kendelse afsagt i henhold til denne konvention som bindende og inden for sit territorium fuldbyrde de pengeforpligtelser pålagt ved denne kendelse, som var den en endelig retsafgørelse truffet af en domstol i denne stat [...]«

Europaaftalen

- 5 Europaaftalen om oprettelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Rumænien på den anden side, der blev indgået og godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets og Kommissionens afgørelse 94/907/EKSF/EF, Euratom af 19. december 1994 (EFT 1994, L 357, s. 2, herefter »Europaaftalen«), der trådte i kraft den 1. februar 1995, fastsatte følgende i artikel 64, stk. 1 og 2:

»1. Følgende er uforeneligt med aftalens rette funktion, i det omfang det kan påvirke samhandelen mellem Fællesskabet og Rumænien:

[...]

iii) al offentlig støtte, som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner.

2. Alle former for praksis, der strider mod denne artikels bestemmelser, skal vurderes på grundlag af kriterier, som udformes på basis af anvendelsen af [artikel 101 TEUF, 102 TEUF og 107 TEUF].«

- 6 Europaaftalens artikel 69 og 71 pålagde Rumænien at gøre dets nationale lovgivning gradvis forenelig med gældende fællesskabsret.

Investeringsaftalen

- 7 Den bilaterale investeringsaftale, der den 29. maj 2002 blev indgået mellem Kongeriget Sveriges regering og den rumænske regering om gensidig fremme og beskyttelse af investeringer (herefter »investeringsaftalen«), trådte i kraft den 1. juli 2003 og bestemmer følgende i artikel 2, stk. 3:
- »Hver af de kontraherende parter skal til enhver tid sikre en rimelig og retfærdig behandling af investeringer, der foretages af den anden kontraherende parts investorer, og må ikke gennem vilkårlige eller diskriminerende foranstaltninger hindre de nævnte investorers administration, forvaltning, opretholdelse, anvendelse, nydelse eller overdragelse af de pågældende investeringer.«
- 8 Investeringsaftalens artikel 7 fastsætter, at tvister mellem investorer og lande, der har undertegnet aftalen, navnlig skal afgøres af en voldgiftsret, som anvender ICSID-konventionen (herefter »voldgiftsklausulen«).

Traktaten om Republikken Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse af Den Europæiske Union og tiltrædelsesakten

- 9 I henhold til traktaten om Republikken Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse af Den Europæiske Union (EUT 2005, L 157, s. 11), der blev undertegnet den 25. april 2005, tiltrådte Rumænien Den Europæiske Union med virkning fra den 1. januar 2007.
- 10 Artikel 2 i akten om Republikken Bulgariens og Rumæniens tiltrædelsesvilkår samt om tilpasning af de traktater, som Den Europæiske Union bygger på (EUT 2005, L 157, s. 203, herefter »tiltrædelsesakten«), har følgende ordlyd:
- »Fra tiltrædelsesdatoen er bestemmelserne i de oprindelige traktater og de retsakter, der er vedtaget af institutionerne [...] før tiltrædelsen, bindende for [Rumænien] og gælder i [denne stat] på de vilkår, som er fastsat i disse traktater og i denne akt.«
- 11 Kapitel 2 i bilag V til tiltrædelsesakten med overskriften »Konkurrencepolitik« indeholder i punkt 1 og 5 særlige bestemmelser vedrørende støtteordninger og individuel støtte, som er gennemført i Rumænien inden datoen for tiltrædelse af Unionen, og som fortsat gælder efter denne dato.

Forordning nr. 659/1999

- 12 Under overskriften »Formel undersøgelsesprocedure« fastsatte artikel 6 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af [artikel 108 TEUF] (EFT 1999, L 83, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EU) nr. 734/2013 af 22. juli 2013 (EUT 2013, L 204, s. 15) (herefter »forordning nr. 659/1999«), følgende i stk. 1:
- »Beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure skal sammenfatte de relevante faktiske og retlige spørgsmål, indeholde en foreløbig vurdering fra Kommissionens side med hensyn til støttekarakteren af den påtænkte foranstaltning og anføre, om der er tvivl om, hvorvidt den er forenelig med [det indre marked]. I beslutningen skal den pågældende medlemsstat og andre interesserede parter opfordres til at fremsætte bemærkninger inden for en nærmere fastsat frist, der normalt ikke må overstige en måned. [...]«

Twistens baggrund og den omtvistede afgørelse

- 13 Twistens baggrund, således som den fremgår af den appellerede doms præmis 1-42, kan sammenfattes som følger:
- 14 Den 2. oktober 1998 vedtog de rumænske myndigheder hastebekendtgørelse nr. 24/1998 (herefter »hastebekendtgørelse nr. 24«) om en række skattemæssige incitamenter til fordel for visse investorer i ugunstigt stillede regioner, som havde fået certifikat som permanent investor, herunder ordninger såsom fritagelse for betaling af told og moms på maskiner, refusion af told på råmateriale samt fritagelse for betaling af selskabsskat, der fandt anvendelse, så længe investeringsområdet forblev udpeget som »ugunstigt stillet region«.
- 15 Ved afgørelse af 25. marts 1999, der gjaldt fra den 1. april 1999, udpegede den rumænske regering mineområdet Ștei-Nucet i Bihor-distriktet (Rumænien) som en »ugunstigt stillet region« i ti år.
- 16 Med henblik på at overholde den forpligtelse til gradvis tilnærmelse mellem den rumænske lovgivning og EU-lovgivningen, der er fastsat i Europaaftalen, vedtog Rumænien i 1999 lov nr. 143/1999 om statsstøtte, som trådte i kraft den 1. januar 2000. Denne lov definerede statsstøtte på samme måde som i Europaaftalens artikel 64 og i artikel 107, stk. 1, TEUF. Loven udpegede ligeledes Consiliul Concurenței (konkurrencerådet, Rumænien) og Oficiul Concurenței (konkurrencekontoret, Rumænien) som nationale myndigheder med ansvar for tilsyn med statsstøtte og kompetente til at vurdere, at den støtte, som Rumænien yder virksomheder, er forenelig med det indre marked.
- 17 Ved afgørelse nr. 244/2000 af 15. maj 2000 fastslog konkurrencerådet, at flere af de skattemæssige incitamenter, der var indrømmet i henhold til hastebekendtgørelse nr. 24, udgjorde statsstøtte, og at de derfor skulle ophæves.
- 18 Den 1. juli 2000 ændrede hastebekendtgørelse nr. 75/2000 (herefter »hastebekendtgørelse nr. 75«) hastebekendtgørelse nr. 24, idet de omhandlede skattemæssige incitamenter blev opretholdt (herefter samlet »den pågældende skattemæssige incitamentsordning«).
- 19 Konkurrencerådet anlagde sag ved Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest, Rumænien) og gjorde til støtte herfor gældende, at afgørelse nr. 244/2000 ikke var blevet gennemført på trods af vedtagelsen af hastebekendtgørelse nr. 75. Denne sag blev afvist den 26. januar 2001 med den begrundelse, at hastebekendtgørelse nr. 75 skulle anses for at være en lovgivningsmæssig foranstaltning, hvorfor konkurrencerådet ikke kunne anfægte dennes lovlighed i henhold til lov nr. 143/1999. Ved dom af 19. februar 2002 stadfæstede Înalta Curte de Casație și Justiție (kassationsdomstol, Rumænien) denne afgørelse.
- 20 Ioan og Viorel Micula, der er svenske statsborgere bosiddende i Rumænien, er majoritetsaktionærer i European Food and Drinks Group, hvis virksomhed omfatter produktion af fødevarer og drikkevarer i regionen Ștei-Nucet, Bihor-distriktet. Selskabet European Food and Drinks Group ejer European Food SA, Starmill SRL, Multipack SRL, Scandic Distilleries SA, European Drinks SA, Rieni Drinks SA, Transilvania General Import-Export SRL og West Leasing International SRL.
- 21 På grundlag af certifikater som permanent investor, som European Food havde opnået den 1. juni 2000, og som Starmill og Multipack havde opnået den 17. maj 2002, foretog disse tre selskaber investeringer i mineområdet Ștei-Nucet.

- 22 I februar 2000 blev Rumæniens tiltrædelsesforhandlinger med Unionen indledt. I denne forbindelse bemærkede Unionen i fælles holdning af 21. november 2001, at der i Rumænien fandtes »en række eksisterende samt nye uforenelige støtteordninger, som ikke [var] bragt på linje med fællesskabsretten«, herunder »ordningerne [i medfør af den pågældende skattemæssige incitamentsordning]«.
- 23 Den 26. august 2004 ophævede Rumænien alle de foranstaltninger, der indgik i den pågældende skattemæssige incitamentsordning bortset fra fritagelsen for betaling af selskabsskat, og præciserede samtidig følgende: »[F]or at opfylde kriterierne i fællesskabsreglerne om statsstøtte samt afslutte forhandlingerne under kapitel nr. 6 (konkurrencepolitik) [var] det nødvendigt at fjerne alle former for statsstøtte i den nationale lovgivning, som [var] uforenelige med fællesskabets regelværk på dette område«. Denne ophævelse fik virkning fra den 22. februar 2005.
- 24 Den 28. juli 2005 anmodede Ioan og Viorel Micula, European Food, Starmill og Multipack (herefter »sagsøgerne i voldgiftssagen«) om oprettelse af en voldgiftsret i overensstemmelse med investeringsaftalens artikel 7 med henblik på at opnå erstatning for skade som følge af ophævelsen af den pågældende skattemæssige incitamentsordning.
- 25 Den 1. januar 2007 tiltrådte Rumænien Unionen.
- 26 Ved afgørelse af 24. september 2008 fandt voldgiftsretten, at anmodningen om indledning af en voldgiftssag kunne antages til realitetsbehandling.
- 27 Ved voldgiftskendelse af 11. december 2013 (herefter »voldgiftskendelsen«) fandt voldgiftsretten, at Rumænien ved at ophæve den pågældende skattemæssige incitamentsordning inden den 1. april 2009 havde tilsidesat sagsøgerne i voldgiftssagens berettigede forventninger, idet disse forventede, at disse incitamenter ville være til rådighed i væsentligt samme form frem til og med den 31. marts 2009, ikke havde handlet gennemsigtigt, idet disse sagsøgere ikke i god tid fik underretning, og ikke havde sikret en retfærdig og rimelig behandling af de investeringer, som de nævnte sagsøgere havde foretaget, i henhold til investeringsaftalens artikel 2, stk. 3. Voldgiftsretten pålagde derfor Rumænien at betale et beløb på 791 882 452 rumænske lei (RON) (ca. 178 mio. EUR) i skadeserstatning til sagsøgerne i voldgiftssagen, idet dette beløb hovedsageligt blev fastsat under hensyntagen til det af disse sagsøgere angiveligt lidte tab mellem den 22. februar 2005 og den 31. marts 2009.
- 28 Den 31. januar 2014 meddelte Kommissionens tjenestegrene de rumænske myndigheder, at enhver gennemførelse eller fuldbyrdelse af voldgiftskendelsen ville blive betragtet som ny støtte, og Kommissionen ville i så fald skulle underrettes herom.
- 29 Den 20. februar 2014 meddelte de rumænske myndigheder Kommissionens tjenestegrene, at de havde udbetalt en del af den erstatning, som voldgiftsretten havde tilkendt sagsøgerne i voldgiftssagen, ved at modregne den i den skat, som de havde til gode hos European Food.
- 30 Den 26. maj 2014 vedtog Kommissionen afgørelse C(2014) 3192 final, hvori den påbød Rumænien øjeblikkeligt at indstille enhver handling, som kunne føre til gennemførelse eller fuldbyrdelse af voldgiftskendelsen, med den begrundelse, at en sådan handling forekom at udgøre en ulovlig statsstøtte, indtil Kommissionen havde truffet en endelig afgørelse om denne foranstaltnings forenelighed med det indre marked.

- 31 Den 1. oktober 2014 underrettede Kommissionen Rumænien om sin afgørelse om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure i artikel 108, stk. 2, TEUF vedrørende Rumæniens delvise gennemførelse af voldgiftskendelsen, som fandt sted i starten af 2014, samt vedrørende eventuel yderligere gennemførelse eller fuldbyrdelse af voldgiftskendelsen.
- 32 Den 29. maj 2015 overførte de rumænske myndigheder det resterende beløb i medfør af voldgiftskendelsen og fandt derfor, at den var fuldt ud gennemført.
- 33 Den 30. marts 2015 vedtog Kommissionen den omtvistede afgørelse. Afgørelsens artikel 1 fastsætter, at udbetaling af den erstatning, der ved voldgiftskendelsen blev tilkendt den økonomiske enhed bestående af Ioan Micula, Viorel Micula, European Food, Starmill, Multipack, European Drinks, Rieni Drinks, Scandic Distilleries, Transilvania General Import-Export og West Leasing udgør »statsstøtte« i henhold til artikel 107, stk. 1, TEUF, som er uforenelig med det indre marked. I henhold til denne afgørelses artikel 2 er Rumænien forpligtet til ikke at udbetale den i den nævnte afgørelses artikel 1 omhandlede uforenelige støtte og tilbagesøge støtte, som allerede er blevet udbetalt til enhederne i denne økonomiske enhed, samt støtte udbetalt til disse enheder, som ikke er blevet anmeldt til Kommissionen i henhold til artikel 108, stk. 3, TEUF, eller som er udbetalt efter datoen for denne afgørelse.

Sagsbehandlingen for Retten og den appellerede dom

- 34 Ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor henholdsvis den 6. november, den 30. november og den 28. november 2015 anlagde European Food, Starmill, Multipack og Scandic Distilleries i sag T-624/15, Ioan Micula i sag T-694/15 og Viorel Micula, European Drinks, Rieni Drinks, Transilvania General Import-Export samt West Leasing International i sag T-704/15 hver deres sag i henhold til artikel 263 TEUF med påstand om annullation af den omtvistede afgørelse. Retten gav Kongeriget Spanien og Ungarn tilladelse til at intervenere i sagen til støtte for Kommissionens påstande. I henhold til procesreglementets artikel 68 forenede Retten disse tre sager med henblik på den afgørelse, hvorved sagernes behandling afsluttes.
- 35 Retten fandt, at disse appellanter til støtte for deres søgsmål havde fremført syv anbringender. Det første anbringende vedrørte Kommissionens manglende kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse og magtfordrejning samt tilsidesættelse af artikel 351 TEUF og de generelle retsprincipper. Det andet anbringende vedrørte tilsidesættelse af artikel 107, stk. 1, TEUF. Det tredje anbringende vedrørte tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. Det fjerde anbringende vedrørte den forkerte vurdering af den omhandlede foranstaltnings forenelighed med det indre marked. Det femte anbringende vedrørte den forkerte fastlæggelse af støttemodtagerne og en begrundelsesmangel. Det sjette anbringende vedrørte en retlig fejl i forbindelse med tilbagesøgningen af støtten. Endelig vedrørte det syvende anbringende en tilsidesættelse af retten til at blive hørt, af artikel 108, stk. 3, TEUF og af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 659/1999.
- 36 Ved den appellerede dom tiltrådte Retten det første anbringendes første led fremsat i sag T-704/15 og det andet anbringendes første led fremsat i sagerne T-624/15 og T-694/15 vedrørende dels Kommissionens manglende kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF, dels den omstændighed, at der ikke blev indrømmet en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF ved udbetalingen af erstatningen, navnlig for så vidt som den angivelige fordel blev tildelt før Rumæniens tiltrædelse af Unionen. Retten fastslog i det væsentlige i den appellerede doms præmis 59-93, at Kommissionen ved vedtagelsen af den omtvistede

afgørelse havde anvendt de kompetencer, som den blev tillagt i medfør af artikel 108 TEUF og forordning nr. 659/1999, med tilbagevirkende kraft på omstændigheder, der ligger forud for denne tiltrædelse, og at Kommissionen derfor ikke kunne kvalificere den omhandlede foranstaltning – dvs. ifølge denne afgørelse udbetalingen af den erstatning, som voldgiftsretten havde tilkendt som erstatning for det tab, som sagsøgerne i voldgiftssagen hævder at have lidt som følge af denne stats ophævelse af den pågældende skattemæssige incitamentsordning – som »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.

- 37 Retten tiltrådte endvidere det andet anbringendes andet led fremsat i sagerne T-624/15 og T-694/15 og det andet anbringendes første led fremsat i sag T-704/15, der i det væsentlige vedrørte den urigtige retlige kvalificering af voldgiftskendelsen i forhold til begreberne »fordel« og »støtte« som omhandlet i artikel 107 TEUF. Retten fastslog i det væsentlige i den appellerede doms præmis 98-111, at eftersom EU-retten ikke fandt tidsmæssig anvendelse, og da Kommissionen ikke havde kompetence i henhold til artikel 108 TEUF og forordning nr. 659/1999, var den omtvistede afgørelse ulovlig, for så vidt som den kvalificerede tilkendelsen af denne erstatning som en »fordel« og som »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, i hvert fald for den periode, der ligger forud for datoen for EU-rettens ikrafttrædelse i Rumænien.
- 38 Retten annullerede følgelig den omtvistede afgørelse i sin helhed uden at undersøge disse anbringenders øvrige led eller de øvrige anbringender.

Parternes påstande og retsforhandlingerne for Domstolen

- 39 Kommissionen har i sit appelskrift følgende påstande:
- Den appellerede dom ophæves.
 - Det første anbringendes første led og det andet anbringendes første led, der er fremsat i første instans i sag T-704/15, samt det andet anbringendes første og andet led, der er fremsat i sag T-624/15 og sag T-694/15, forkastes.
 - De forenede sager T-624/15, T-694/15 og T-704/15 hjemvises til Retten med henblik på stillingtagen til de øvrige anbringender.
 - Afgørelsen om sagsomkostningerne udsættes.
- 40 European Food, Starmill, Multipack, Scandic Distilleries og Ioan Micula (herefter samlet »European Food m.fl.«) har nedlagt følgende påstande:
- Appellen forkastes.
 - Subsidiært annulleres den omtvistede afgørelse.
 - Mere subsidiært hjemvises sagen til Retten.
 - Kommissionen og intervenienterne tilpligtes hver at bære deres egne omkostninger og at betale de af European Food m.fl. afholdte omkostninger i forbindelse med sagen i første instans og appelsagen.

- 41 Viorel Micula, European Drinks, Rieni Drinks, Transilvania General Import-Export og West Leasing (herefter samlet »Viorel Micula m.fl.«) har nedlagt følgende påstande:
- Appellen forkastes.
 - Subsidiært tages det andet anbringende, der er fremsat i første instans i sag T-704/15, til følge, og den omtvistede afgørelse annulleres følgelig.
 - Mere subsidiært hjemvises sagerne til Retten.
 - Kommissionen tilpligtes at bære sine egne omkostninger og at betale de af Viorel Micula m.fl. afholdte omkostninger i forbindelse med sagen i første instans og appelsagen.
 - Kongeriget Spanien og Ungarn tilpligtes at bære deres egne omkostninger, som er afholdt i forbindelse med sagen i første instans og appelsagen.
- 42 Kongeriget Spanien har nedlagt følgende påstande:
- Kommissionen gives medhold i appellen, den appellerede dom ophæves, og sagen i første instans afvises.
 - Subsidiært gives Kommissionen medhold i appellen, den appellerede dom ophæves, og Kommissionen frifindes i første instans.
- 43 Kongeriget Spanien har i sin kontraappel nedlagt følgende påstande:
- Den appellerede dom ophæves.
 - Sagen i første instans afvises.
 - European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 44 Kommissionen har nedlagt påstand om, at kontraappellen tages til følge.
- 45 European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. har nedlagt påstand om, at kontraappellen forkastes, og dels, at Kongeriget Spanien, Kommissionen og intervenienterne tilpligtes at bære deres egne omkostninger, som er afholdt i forbindelse med kontraappellen, dels, at Kongeriget Spanien tilpligtes at betale de af European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. afholdte omkostninger i forbindelse med denne appel.
- 46 Ved skrivelser af henholdsvis 25. november og 5. december 2019 anmodede Republikken Polen og Republikken Letland om tilladelse til at intervenere til støtte for Kommissionens påstande i henhold til artikel 40, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol.
- 47 Ved afgørelser truffet af Domstolens præsident henholdsvis den 6. og den 9. januar 2020 fik Republikken Polen og Republikken Letland tilladelse til at intervenere, idet denne sidstnævnte medlemsstat i henhold til artikel 129, stk. 4, i Domstolens procesreglement udelukkende fik tilladelse til at fremsætte sine bemærkninger under den mundtlige forhandling, hvis en sådan skulle finde sted, idet anmodningen om intervention blev fremsat efter udløbet af den i procesreglementets artikel 190, stk. 2, fastsatte frist.

- 48 Ved skrivelser af 17. marts 2020 anmodede European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. Domstolen om at udelukke Kongeriget Spanien som part i den foreliggende sag og dermed afvise det af denne medlemsstat indleverede svarskrift i hovedappellen. Til støtte for denne anmodning anførte disse parter, at Kongeriget Spanien som medlemsstat ganske vist ikke var forpligtet til at godtgøre at have en interesse i at intervenere i sagen for Retten på grundlag af artikel 40, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol. I henhold til artikel 172 i Domstolens procesreglement skal enhver part i den pågældende sag for Retten, herunder en medlemsstat, imidlertid godtgøre at have en interesse i, at appellen tages til følge, eller at den afvises eller forkastes, for at få status som part i appelsagen. Denne betingelse, der blev indført i forbindelse med omarbejdningen af det nævnte reglement i løbet af 2012, bør ligeledes gælde for medlemsstaterne.
- 49 Ved skrivelser af 29. marts 2020 meddelte Domstolens Justitskontor, efter afgørelse truffet af Domstolens præsident og efter at have hørt den refererende dommer og generaladvokaten, disse parter afslag på deres anmodning med den begrundelse, at Kongeriget Spanien, der havde fået tilladelse til som medlemsstat at indtræde i sagen i første instans i henhold til artikel 40, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, uden videre er part i appelsagen.
- 50 Ved skrivelse af 16. december 2020 anmodede Forbundsrepublikken Tyskland om tilladelse til at intervenere til støtte for Kommissionens påstande i henhold til artikel 40, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol.
- 51 Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 12. januar 2021 fik denne medlemsstat i henhold til artikel 129, stk. 4, i Domstolens procesreglement tilladelse til at intervenere med henblik på at fremsætte sine bemærkninger under den mundtlige forhandling, hvis en sådan skulle finde sted, idet anmodningen om intervention blev fremsat efter udløbet af den i procesreglementets artikel 190, stk. 2, fastsatte frist.

Anmodningen om genåbning af den mundtlige forhandling

- 52 Ved processkrifter indleveret til Domstolens Justitskontor den 12. og 14. juli 2021 har European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. anmodet om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del. Til støtte for deres anmodning har de i det væsentlige gjort gældende, at de er uenige i generaladvokatens forslag til afgørelse på to punkter.
- 53 For det første har generaladvokaten i punkt 138 i forslaget til afgørelse i forbindelse med besvarelsen af det andet anbringendes første led fremsat i sagerne T-624/15 og T-694/15 foretaget en fejlagtig vurdering af konsekvenserne af den retlige fejl, som Retten ifølge generaladvokaten begik, da den fastslog, at den angivelige statsstøtte blev ydet på tidspunktet for ophævelsen af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, hvilket er i strid med investeringsaftalen. Denne retlige fejl begrundes ganske vist en ophævelse af den appellerede dom, eftersom retten til at modtage denne støtte ikke følger af denne ophævelse, men af en voldgiftskendelse, der blev afsagt efter Rumæniens tiltrædelse af Unionen. I modsætning til det af generaladvokaten anførte bør dette andet anbringendes første led imidlertid tages til følge, eftersom det med dette led foreholdes Kommissionen, at den i den omtvistede afgørelse fastslog, at den pågældende statsstøtte ikke fulgte af voldgiftskendelsen, men af selve udbetalingen af den erstatning, der blev tilkendt ved denne kendelse, mens betalingen af et beløb, der er tilkendt i medfør heraf, ikke indebærer nogen yderligere fordel i forhold til den nævnte kendelse. En præcis identificering af den pågældende statsstøtteforanstaltning er ligeledes et afgørende

spørgsmål, der blev behandlet i forbindelse med det andet anbringende i sag T-704/15, således at Domstolen, såfremt den følger generaladvokatens argumentation i forslaget til afgørelse, skal hjemvise undersøgelsen af dette spørgsmål til Retten.

- 54 For det andet har generaladvokaten i punkt 135 i forslaget til afgørelse med urette antaget, at enhver foranstaltning, der træffes efter afsigelsen af voldgiftskendelsen, ved Rumæniens gennemførelse heraf, kan udgøre statsstøtte. Det er nemlig kun denne kendelse, der kan føre til tildeling af en sådan støtte, eftersom Rumæniens forpligtelse til at betale erstatning i henhold til ICSID-konventionens artikel 53 følger af den nævnte kendelse, uden at det er nødvendigt for de rumænske myndigheder at træffe yderligere administrative eller retslige skridt. Navnlig udgør proceduren for anerkendelse af voldgiftskendelsen blot en simpel administrativ formalitet for det tilfælde, hvor denne stat ikke respekterer denne kendelse.
- 55 Det skal hertil for det første bemærkes, at der i statuten for Den Europæiske Unions Domstol og i Domstolens procesreglement ikke er fastsat en mulighed for, at parterne kan afgive indlæg som svar på generaladvokatens forslag til afgørelse (dom af 15.7.2021, Kommissionen mod Polen (Disciplinærordning for dommere), C-791/19, EU:C:2021:596, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 56 For det andet skal generaladvokaten i medfør af artikel 252, stk. 2, TEUF fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, der i overensstemmelse med statuten for Den Europæiske Unions Domstol kræver dennes deltagelse. Domstolen er hverken bundet af disse forslag til afgørelse eller af den begrundelse, hvorpå generaladvokaten har støttet disse. En parts uenighed i generaladvokatens forslag til afgørelse, uanset hvilke spørgsmål der undersøges heri, kan folgelig ikke i sig selv udgøre et forhold, som kan begrunde genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del (dom af 15.7.2021, Kommissionen mod Polen (Disciplinærordning for dommere), C-791/19, EU:C:2021:596, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).
- 57 Domstolen kan imidlertid i overensstemmelse med procesreglementets artikel 83 til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse.
- 58 I det foreliggende tilfælde finder Domstolen imidlertid, efter at have hørt generaladvokaten, at den efter afslutningen af retsforhandlingernes skriftlige del og efter den mundtlige forhandling, der blev afholdt for Domstolen, råder over alle de oplysninger, der er nødvendige for at træffe afgørelse i den foreliggende sag. Domstolen anfører i øvrigt, at de af European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. indgivne anmodninger om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del ikke har påvist nye faktiske omstændigheder, som kan have indflydelse på den afgørelse, som den skal træffe i denne sag.
- 59 Det er herefter ufornuddent at genåbne retsforhandlingernes mundtlige del.

Hovedappellen

- 60 Til støtte for appellen har Kommissionen, støttet af Kongeriget Spanien og intervenienterne, fremsat tre anbringender.
- 61 Med det første anbringende, som består af to led, har Kommissionen gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl, da den fastslog, at Kommissionen ikke havde kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse. Dette anbringendes første led, der er fremsat principalt, vedrører Rettens tilsidesættelse af artikel 108 TEUF, mens det nævnte anbringendes andet led, der er fremsat subsidiært, vedrører tilsidesættelse af kapitel 2 i bilag V til tiltrædelsesakten.
- 62 Med det andet anbringende, som består af to led, har Kommissionen gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl, da den fastslog, at EU-retten ikke fandt anvendelse på den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen. Dette anbringendes første led, der er påberåbt principalt, vedrører Rettens tilsidesættelse af tiltrædelsesaktens artikel 2 og af reglerne for den tidsmæssige anvendelse af EU-retten, mens det nævnte anbringendes andet led, der er fremsat subsidiært, vedrører tilsidesættelse af Europaaftalen.
- 63 Med det tredje anbringende har Kommissionen gjort gældende, at Retten foretog en urigtig fortolkning af begrebet fordel og undlod at undersøge den samlede begrundelse for den omtvistede afgørelse, da den fastslog, at den pågældende erstatning ikke udgjorde en sådan fordel.
- 64 Der skal indledningsvis foretages en samlet undersøgelse af det første anbringendes første led og det andet anbringende.

Formaliteten

Parternes argumentation

- 65 European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. har gjort gældende, at den argumentation, der navnlig er fremført til støtte for det første anbringendes første led og begge led i det andet anbringende, af flere grunde skal afvises eller er uvirksomt.
- 66 I første række er fastlæggelsen af det tidspunkt, hvor den pågældende statsstøtte er blevet ydet, som i det væsentlige er genstand for det første led i det første og det andet anbringende, omfattet af en konstatering af faktiske omstændigheder. Den kan derfor ikke være genstand for en appel. Retten har således endeligt fastslået, at voldgiftskendelsen havde til formål at yde sagsøgerne i voldgiftssagen erstatning på grund af en begivenhed, der opstod inden Rumæniens tiltrædelse af Unionen, nemlig denne stats ophævelse af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, hvilket er i strid med investeringsaftalen, og at denne kendelse ikke havde nogen virkning efter denne tiltrædelse. Da Retten således har fastslået som et faktisk forhold, at udbetalingen af erstatningen kun udgjorde gennemførelsen af en tidligere rettighed, kan denne udbetaling ikke udgøre en fordel, der er omfattet af artikel 107, stk. 1, TEUF, hvilket er tilstrækkeligt til at begrunde annullation af den omtvistede afgørelse.
- 67 Hertil kommer, at Kommissionens argumentation vedrørende det tidspunkt, hvor den pågældende statsstøtte er blevet ydet, ifølge European Food m.fl. ikke er tilstrækkeligt præcis. Navnlig indeholder appelskriftet ikke nogen præcisering af, hvilke præmisser i den appellerede dom der er behæftet med en retlig fejl. I appelskriftet er der heller ikke redegjort for, i hvilket

omfang Domstolens praksis er fortolket eller anvendt urigtigt i den appellerede dom, og de faktiske omstændigheder, der angiveligt er blevet kvalificeret urigtigt, angives heller ikke i nævnte appelskrift.

- 68 I anden række bemærkes, at da den i den omtvistede afgørelse identificerede statsstøtte ikke bestod af retten til den pågældende erstatning eller endog af voldgiftskendelsen, men af udbetalingen af denne erstatning længe efter Rumæniens tiltrædelse af Unionen, skal de argumenter, hvormed Kommissionen bl.a. til støtte for det andet anbringendes andet led har gjort gældende, at den har kompetence til at undersøge en foranstaltning, der kan udgøre statsstøtte tildelt før denne tiltrædelse, forkastes som uvirksomme. Det samme gør sig gældende for den argumentation, som Kommissionen har anført til støtte for det første anbringendes første led, om, at den pågældende statsstøtte følger af, at denne kendelse blev omdannet til et eksigibelt fuldbyrdelsesdokument, eller af afsigelsen af den nævnte kendelse. En tiltrædelse af disse argumenter indebærer nemlig, at Kommissionen i denne afgørelse med urette har fastslået, at denne støtte blev ydet ved udbetalingen af erstatningen. Ethvert forsøg fra Kommissionens side på efterfølgende at ændre eller supplere begrundelsen for den nævnte afgørelse skal således afvises.
- 69 I tredje række skal Kommissionens argumentation til støtte for det andet anbringendes andet led om en tilsidesættelse af Europaaftalen afvises eller forkastes som uvirksomt. Dels har Kommissionen med denne argumentation nødvendigvis medgivet, at Retten med rette fastslog, at enhver statsstøtte, der måtte være blevet tildelt i det foreliggende tilfælde, fandt sted før Rumæniens tiltrædelse af Unionen, hvilket er i strid med ordlyden af den omtvistede afgørelse. Dels kan Kommissionen, eftersom denne afgørelse er blevet vedtaget på grundlag af artikel 107 TEUF og 108 TEUF, ikke under nærværende appel støtte sig til Europaaftalen. Unionens retsinstanser kan således ikke erstatte det retsgrundlag, som er anvendt i den nævnte afgørelse, med et andet retsgrundlag.
- 70 Kommissionen er af den opfattelse, at det første anbringendes første led og begge led i det andet anbringende kan antages til realitetsbehandling.

Domstolens bemærkninger

- 71 Det skal for det første bemærkes, at det fremgår af artikel 256, stk. 1, TEUF og artikel 58, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, at appel er begrænset til retsspørgsmål, og at det derfor alene er Retten, der har kompetence til at fastlægge og bedømme de relevante faktiske omstændigheder og til at tage stilling til bevismaterialet. Bedømmelsen af de faktiske omstændigheder og beviser er ikke et retsspørgsmål, der som sådan kan efterprøves af Domstolen under en appelsag, medmindre disse omstændigheder og beviser er blevet urigtigt gengivet (dom af 2.3.2021, Kommissionen mod Italien m.fl., C-425/19 P, EU:C:2021:154, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).
- 72 Når Retten har fastslået eller vurderet de faktiske omstændigheder, har Domstolen derimod kompetence til at gennemføre sin kontrol, når Retten har fastlagt disse faktiske omstændigheders retlige beskaffenhed og herved har haft anledning til at drage retlige konklusioner. Domstolens prøvelsesret omfatter navnlig spørgsmålet om, hvorvidt Retten har lagt korrekte retlige kriterier til grund ved sin bedømmelse af de faktiske omstændigheder (jf. i denne retning dom af 2.3.2021, Kommissionen mod Italien m.fl., C-425/19 P, EU:C:2021:154, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis).

- 73 I den foreliggende sag skal det konstateres, at det første og det andet anbringendes første led rejser spørgsmålet om, hvorvidt der i et tilfælde som det foreliggende, hvor der ved en voldgiftskendelse er tilkendt erstatning for den skade, der angiveligt er lidt som følge af ophævelsen af en skattemæssig incitamentsordning i strid med en investeringsaftale, er blevet »ydet« statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF på tidspunktet for den faktiske udbetaling af denne erstatning som opfyldelse af denne kendelse under henvisning til, at retten til erstatningen er blevet endeligt fastlagt på det tidspunkt, hvor den nævnte kendelse var eksigibel i henhold til national ret, således som Kommissionen har gjort gældende, eller på tidspunktet for denne ophævelse, således som European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. har gjort gældende, under henvisning til, at retten til erstatning opstod på dette sidstnævnte tidspunkt, således som Retten fastslog i den appellerede dom.
- 74 Et sådant spørgsmål er således åbenlyst et retsspørgsmål, da det indebærer en fastlæggelse af det tidspunkt, hvor støtten er blevet »ydet« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, og en efterprøvelse af, hvorvidt Retten har foretaget en korrekt fortolkning og anvendelse af artikel 107, stk. 1, TEUF samt en korrekt retlig kvalificering af de faktiske omstændigheder med henblik på at fastlægge det tidspunkt, hvor støtten er blevet »ydet« i denne bestemmelses forstand.
- 75 I øvrigt skal det hvad angår argumentet om, at den af Kommissionen fremførte argumentation herom er upræcis, bemærkes, at det fremgår af artikel 256, stk. 1, andet afsnit, TEUF, artikel 58, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol og artikel 168, stk. 1, litra d), i Domstolens procesreglement, at et appelskrift præcist skal angive, hvilke elementer der anfægtes i den dom, som påstås ophævet, samt de retlige argumenter, der særligt støtter denne påstand, idet appellen eller det pågældende anbringende i modsat fald afvises (dom af 2.3.2021, Kommissionen mod Italien m.fl., C-425/19 P, EU:C:2021:154, præmis 55 og den deri nævnte retspraksis).
- 76 I den foreliggende sag skal det blot bemærkes, at Kommissionen i appelskriftet har præciseret, at den med sit første og andet anbringende har anfægtet den appellerede doms præmis 66-80 og 83-88, og at den med henblik herpå har fremført en tydelig og detaljeret argumentation med angivelse af grundene til, at disse præmisser ifølge Kommissionen er behæftet med retlige fejl.
- 77 Hvad for det andet angår klagepunktet om, at Kommissionen i sit appelskrift forsøger at ændre eller supplere den omtvistede afgørelse for så vidt angår karakteren af den heri omhandlede statsstøtte, skal det bemærkes, at et appelanbringende i overensstemmelse med den praksis fra Domstolen, der er nævnt i nærværende doms præmis 75, ikke skal tilsigte annulation af den i første instans anfægtede afgørelse, men ophævelse af Rettens dom, idet argumentationen specifikt skal udpege den retlige fejl, som denne dom angiveligt er behæftet med, og idet appelanbringendet i modsat fald afvises. En appellant er således berettiget til at iværksætte en appel ved at fremsætte anbringender, der er afledt af selve den appellerede dom, og som på den retlige plan tilsigter at bestride lovligheden (dom af 4.3.2021, Kommissionen mod Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).
- 78 I det foreliggende tilfælde tilsigter Kommissionen, således som det fremgår af nærværende doms præmis 73, i sit appelskrift, særligt med det første og det andet anbringendes første led, at anfægte grundene til, at Retten i den appellerede dom fastslog, at den i den omtvistede afgørelse omhandlede statsstøtte var blevet ydet i forbindelse med Rumæniens ophævelse af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, hvilket angiveligt var i strid med investeringsaftalen, inden denne stats tiltrædelse af Unionen, således at denne institution ikke havde kompetence til at vedtage denne afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF.

- 79 En sådan argumentation, der vedrører den appellerede doms præmisser, kan behandles under en appel, uanset den omtvistede afgørelses begrundelse, og navnlig den præcise form af den foranstaltning, som Kommissionen i denne afgørelse har anset for at udgøre »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 80 Det skal derimod i denne henseende fremhæves, at eftersom Domstolens kompetence under en appelsag er begrænset til en bedømmelse af den retlige afgørelse, der er blevet truffet vedrørende de anbringender, som er blevet behandlet i første instans (dom af 4.3.2021, Kommissionen mod Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis), kan Domstolen ikke i forbindelse med den foreliggende appel træffe afgørelse vedrørende anbringender og argumenter, som ikke er blevet undersøgt af Retten, navnlig dem, der vedrører spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende foranstaltning materielt set udgjorde »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 81 Hvad for det tredje endelig angår argumentationen om tilsidesættelse af Europaaftalen, som er genstand for det andet anbringendes andet led, skal den i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 77, antages til realitetsbehandling. Kommissionen har således med denne argumentation gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 87 begik en retlig fejl, da den i strid med artikel 267 TEUF og 344 TEUF forkastede relevansen af dom af 6. marts 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), med den begrundelse, at voldgiftsretten ikke var forpligtet til at anvende EU-retten i forhold til omstændigheder, der forelå for den, og som fandt sted før Rumæniens tiltrædelse af Unionen. Det har i denne henseende ingen betydning, at denne argumentation eventuelt ikke har nogen forbindelse med Kommissionens konstateringer i den omtvistede afgørelse, idet denne afgørelse, som anført i denne doms præmis 77, ikke er genstand for appellen.
- 82 Følgelig kan det første anbringendes første led og begge led i det andet anbringende antages til realitetsbehandling.

Realiteten

Parternes argumentation

– Det første anbringendes første led

- 83 Med det første anbringendes første led har Kommissionen gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 68-80 og 86 med urette fastslog, at sagsøgerne i voldgiftssagens ret til den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen, blev tillagt disse sidstnævnte den 22. februar 2005, dvs. før Rumæniens tiltrædelse af Unionen, da denne stat ophævede den pågældende skattemæssige incitamentsordning, og at ophævelsen af denne ordning følgelig udgør den pågældende statsstøtteforanstaltning, mens denne støtte består af udbetalingen af denne erstatning efter tiltrædelsen.
- 84 Det følger heraf, at Retten begik en retlig fejl bestående i en urigtig fortolkning og anvendelse af Domstolens praksis vedrørende det tidspunkt, hvor en statsstøtte tildeles med henblik på udøvelsen af dens kompetence i henhold til artikel 108 TEUF. Der følger en anden retlig fejl af denne regel, der består i en urigtig retlig kvalificering af de faktiske omstændigheder vedrørende den foranstaltning, hvorved Rumænien ydede den angivelige statsstøtte, der er omhandlet i sagen.

- 85 Spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen havde kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF, afhænger af det tidspunkt, hvor Rumænien traf den foranstaltning, der kan udgøre statsstøtte. I denne henseende fremgår det af Domstolens praksis, der følger af dom af 21. marts 2013, Magdeburger Mühlenwerke (C-129/12, EU:C:2013:200, præmis 40 og 41), at den omstændighed, at der findes et retsgrundlag, på hvilket grundlag der kan anmodes om omgående udbetaling af støtte, udgør det retlige kriterium for kvalificeringen af en statsstøtte.
- 86 I det foreliggende tilfælde opnåede sagsøgerne i voldgiftssagen imidlertid først ret til den pågældende erstatning, da voldgiftskendelsen blev eksigibel i henhold til national ret. Den ubetingede ret til udbetaling af den erstatning, der blev tilkendt i medfør af ophævelsen af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, følger nemlig af den nævnte kendelse, sammenholdt med den nationale lovgivning, hvorefter Rumænien er forpligtet til at fuldbyrde denne. Det er følgelig med rette, at Rumæniens udbetaling af denne erstatning, uanset om det var frivilligt eller ved tvangsfuldbyrdelse, blev kvalificeret som statsstøtte i henhold til den omtvistede afgørelse. Da denne statsstøtte blev ydet efter Rumæniens tiltrædelse af Unionen, havde Kommissionen således kompetence til at vedtage denne afgørelse.
- 87 Der skal under alle omstændigheder tages hensyn til nødvendigheden af at sikre, at det i Europaaftalens artikel 64, stk. 1, nr. iii), og artikel 107, stk. 1, TEUF, fastsatte forbud mod statsstøtte ikke omgås ved hjælp af en voldgiftsklausul i en investeringsaftale, der er bindende for medlemsstaterne. Retten undlod at tage højde for denne sammenhæng i den appellerede dom.
- 88 European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. er af den opfattelse, at Retten foretog en korrekt anvendelse af principperne vedrørende det tidspunkt, hvor statsstøtten blev ydet, således som de fremgår af Domstolens praksis.
- 89 Det fremgår således af dom af 21. marts 2013, Magdeburger Mühlenwerke (C-129/12, EU:C:2013:200, præmis 40 og 41), at statsstøtte skal anses for at være ydet på det tidspunkt, hvor støttemodtageren har opnået ret til at modtage støtten i henhold til den gældende nationale ordning. Hvad angår erstatning bør det fastslås, at retten til erstatning for en skade indtræder på tidspunktet, hvor den skadevoldende handling fandt sted, idet enhver senere begivenhed er accessorisk og ikke ændrer karakteren eller værdien af de rettigheder, der blev fastsat på tidspunktet for den skadevoldende handling.
- 90 Retten fastslog således med rette i den appellerede doms præmis 75, at den ret til erstatning, som blev bekræftet ved voldgiftskendelsen, opstod den 22. februar 2005, da Rumænien i strid med investeringssaftalen ophævede den pågældende skattemæssige incitamentsordning, og at Kommissionen derfor ikke havde kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF. Herved fandt Retten med rette, at Kommissionen fejlagtigt havde konkluderet, at den angivelige statsstøtte var blevet ydet ved udbetalingen af den erstatning, der blev tilkendt ved denne kendelse.
- 91 Navnlig har tidspunktet for, hvornår voldgiftskendelsen blev gennemført i Rumæniens nationale retsorden, ingen betydning. Denne kendelse har nemlig ikke skabt nogen rettigheder, som ikke eksisterede før Rumæniens tiltrædelse af Unionen, eftersom en afgørelse, uanset om den er retslig eller voldgiftsmæssig, hvorved der tilkendes erstatning for et tab som følge af en ulovlig handling, ikke er retsstiftende, men er deklaratorisk med hensyn til rettigheder og forpligtelser,

der opstod, da denne ulovlige handling blev begået. Endvidere er Rumænien i henhold til ICSID-konventionens artikel 54 forpligtet til at anerkende og fuldbyrde voldgiftskendelsen, uanset hvilken status denne kendelse har i rumænsk procesret.

- 92 Retten fandt således med rette, at gennemførelsen af voldgiftskendelsen kun udgør fuldbyrdelsen af en ret, der opstod den 22. februar 2005, idet hverken denne kendelse eller registreringen heraf i Rumænien eller den senere fuldbyrdelse heraf i forhold til sidstnævnte medlemsstat giver sagsøgerne i voldgiftssagen nogen yderligere fordel i forhold til de rettigheder, som de allerede havde på dette tidspunkt.
- 93 Det er i øvrigt ikke ophævelsen af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, men Rumæniens tilsidesættelse af investeringsaftalen, der gav sagsøgerne i voldgiftssagen ret til at modtage den erstatning, hvis udbetaling i den omtvistede afgørelse blev kvalificeret som statsstøtte. Voldgiftsretten kunne således endeligt have fastslået Rumæniens ansvar på grund af denne tilsidesættelse inden denne stats tiltrædelse af Unionen. Derfor er hverken voldgiftskendelsen eller beregningen af den nøjagtige størrelse af den tilkendte erstatning relevant med henblik på at fastlægge det tidspunkt, hvor retten til at modtage statsstøtten tildeles modtagerne heraf.

– *Det andet anbringende*

- 94 Med det andet anbringendes første led har Kommissionen gjort gældende, at Retten har tilsidesat tiltrædelsesaktens artikel 2, sammenholdt med Domstolens praksis, således som den bl.a. er udtrykt i dom af 12. september 2013, Kuso (C-614/11, EU:C:2013:544, præmis 25), hvorefter EU-retten finder anvendelse på endnu ikke indtrådte virkninger af en situation, der er opstået, mens den gamle regel var gældende, idet den i den appellerede doms præmis 66, 67 og 80-88 fastslog, at EU-retten ikke fandt tidsmæssig anvendelse på den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen, med den begrundelse, at alle de begivenheder, der gav anledning til denne erstatning, indtraf før Rumæniens tiltrædelse af Unionen. Navnlig finder EU-retten anvendelse på alle forhold, der ikke er afsluttet, fra tidspunktet for en ny medlemsstats tiltrædelse.
- 95 Da voldgiftssagen i det foreliggende tilfælde verserede på tidspunktet for Rumæniens tiltrædelse af Unionen, udgjorde voldgiftsrettens beslutningsproces således et forhold, der ikke var afsluttet på dette tidspunkt. I øvrigt led sagsøgerne i voldgiftssagen ifølge de af denne voldgiftsret foretagne konstateringer i perioden mellem 2005 og 2011 progressivt den skade, for hvilken de har krævet erstatning.
- 96 Det følger heraf, at afsigelsen af voldgiftskendelsen har medført en anvendelse af EU-retten, eftersom den har skabt rettigheder, som ikke eksisterede før Rumæniens tiltrædelse af Unionen, og idet den gennem en kompleks økonomisk vurdering har fastsat erstatningens størrelse. Virkningerne af denne kendelse udgør således de endnu ikke indtrådte virkninger af en situation, der er opstået inden denne tiltrædelse. Den nævnte kendelse kan derfor ikke anses for at være en anerkendelse af en rettighed, som opstod på det tidspunkt, hvor Rumænien ophævede den pågældende skattemæssige incitamentsordning.
- 97 Ophævelsen af denne ordning og voldgiftskendelsen udgør tværtimod to forskellige retsakter, hvoraf den første sikrer overholdelsen af Europaaftalens artikel 64, stk. 1, nr. iii), og den anden tilkender erstatning som følge af ophævelsen af en statsstøtteordning, der er uforenelig med denne bestemmelse. Denne situation kan sammenlignes med den, der blev behandlet i den sag, der gav anledning til dom af 29. juni 2004, Kommissionen mod Rådet (C-110/02, EU:C:2004:395),

hvorved Domstolen fastslog, at omgåelse af en afgørelse fra Kommissionen, der erklærer en støtte uforenelig med det indre marked, ved hjælp af en anden retsakt, hvorved der tilkendes en erstatning, der skal kompensere for den tilbagebetaling, som modtagerne af denne statsstøtte skal foretage i medfør af denne afgørelse, er forbudt i henhold til EU-retten.

- 98 Med det andet anbringendes andet led har Kommissionen gjort gældende, at Retten under alle omstændigheder tilsidesatte Europaaftalen, da den fastslog, at EU-retten ikke fandt tidsmæssig anvendelse på den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen, eftersom denne aftale, som udgør en del af EU-retten, fandt anvendelse på alle de begivenheder, der indtraf inden tiltrædelsen, som gav anledning til denne erstatning. Denne aftales artikel 64, stk. 1, nr. iii), forbød Rumænien at yde ikke godkendt statsstøtte i perioden op til den pågældende medlemsstats tiltrædelse af Unionen.
- 99 Denne fejl foranledigede Retten til at begå en anden retlig fejl i den appellerede doms præmis 87, da den fastslog, at situationen i den foreliggende sag af denne grund var forskellig fra den, der gav anledning til dom af 6. marts 2018, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158). Voldgiftsretten anerkendte nemlig selv, at Europaftalen var omfattet af de retsakter, som den skulle anvende på den tvist, der var indbragt for den. Det foreliggende tilfælde udgør således en privat voldgiftssag, der erstatte Unionens retslige system for at løse tvister på det EU-retlige område. Følgelig tilsidesatte Retten artikel 267 TEUF og 344 TEUF.
- 100 *European Food m.fl.* og *Viorel Micula m.fl.* har gjort gældende, at det andet anbringendes første led i sin helhed hviler på den urigtige antagelse, at retten til erstatning, der opstod i forbindelse med tilsidesættelsen af investeringsaftalen, har virkninger, der indtrådte efter Rumæniens tiltrædelse af Unionen.
- 101 Det fremgår af Domstolens praksis, navnlig dom af 15. juni 1999, *Andersson og Wåkerås-Andersson* (C-321/97, EU:C:1999:307, præmis 31), og af 10. januar 2006, *Ynos* (C-302/04, EU:C:2006:9, præmis 36), at EU-retten, navnlig artikel 107 TEUF og 108 TEUF, ikke finder anvendelse på støtteforanstaltninger tildelt før Rumæniens tiltrædelse af Unionen. De begrænsede tilfælde, hvor Kommissionen kan undersøge sådanne støtteforanstaltninger, følger nemlig af bestemmelserne i de relevante tiltrædelsesakter og ikke af et almindeligt EU-retligt princip.
- 102 I det foreliggende tilfælde har voldgiftskendelsen imidlertid ikke skabt nogen rettigheder, som ikke eksisterede før Rumæniens tiltrædelse af Unionen, men skal forstås som en erklæring om, at rettigheder, der eksisterede før denne tiltrædelse, er blevet tilsidesat. Udbetalingen af erstatningen har heller ikke haft endnu ikke indtrådte virkninger, men kun været udtryk for udøvelse af den ret til erstatning, som udelukkende er blevet bekræftet og kvantificeret ved voldgiftskendelsen.
- 103 Den pågældende ret til erstatning er nemlig opstået som følge af Rumæniens tilsidesættelse af investeringsaftalen på grund af den måde, hvorpå denne medlemsstat ophævede den pågældende skattemæssige incitamentsordning før dens tiltrædelse af Unionen. Alle de begivenheder, der er nødvendige for at fastlægge ansvaret for Rumænien, er således indtrådt før tiltrædelsen. Det er i denne henseende uden betydning, at beregningen af størrelsen af erstatningen krævede en kompleks økonomisk analyse.
- 104 Tilsidesættelsen af investeringsaftalen og tildelingen af erstatning udgør derfor ikke to forskellige retsakter. Der kan følgelig ikke drages nogen parallel til den sag, der gav anledning til dom af 29. juni 2004, *Kommissionen mod Rådet* (C-110/02, EU:C:2004:395), hvori den pågældende

medlemsstat for det første havde indført en støtteordning, der blev ophævet som følge af en afgørelse fra Kommissionen, hvorved denne støtteordning blev erklæret uforenelig med det indre marked og pålagde denne medlemsstat at tilbagesøge den individuelle støtte, der var ydet i henhold til den nævnte ordning, for det andet havde tildelt støttemodtagerne ny støtte på et tilsvarende beløb, der skulle neutralisere virkningerne af den tilbagebetaling, som disse modtagere skulle foretage. Den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen, har derimod til formål at erstatte et tab, der er lidt som følge af tilsidesættelsen af investeringsaftalen. Desuden er denne kendelse ikke en handling, der kan tilregnes den rumænske stat, idet den er blevet vedtaget af en uafhængig voldgiftsret.

- 105 Kommissionen har under alle omstændigheder ikke kompetence til at kræve tilbagebetaling af den erstatning, der er tilkendt ved voldgiftskendelsen, for så vidt som den har til formål at erstatte det tab, der er lidt før Rumæniens tiltrædelse af Unionen. Selv om den pågældende skattemæssige incitamentsordning ikke var blevet ophævet, ville den støtte, der blev ydet i henhold til denne ordning i løbet af denne periode, nemlig være faldet uden for Kommissionens kontrolbeføjelser i henhold til artikel 108 TEUF.
- 106 Hvad angår det andet anbringendes andet led begik Retten ikke nogen fejl ved fortolkningen eller anvendelsen af Europaaftalen. Denne aftale udgør ganske vist en integrerende del af Unionens retsorden, eftersom den er en international aftale, som er indgået af Unionen, dens medlemsstater og Rumænien. Før Rumæniens tiltrædelse af Unionen udgjorde en sådan aftale imidlertid ikke en del af EU-retten for denne stat. Denne aftale henhørte alene under EU-retten i forhold til Unionen selv og medlemsstaterne.
- 107 Desuden tilsidesatte Retten ikke artikel 267 TEUF og 344 TEUF, da den i den appellerede doms præmis 87 vurderede, at de konklusioner, som Domstolen drog i dom af 6. marts 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), ikke fandt anvendelse i nærværende sag. Den nævnte dom vedrører nemlig den situation, hvor en medlemsstat accepterer at undtage tvister vedrørende fortolkningen og anvendelsen af EU-retten fra Unionens retslige system. Dette er imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag, idet Rumænien dels ikke var medlemsstat, da søgsmålet blev indbragt for voldgiftsretten, dels var Europaaftalen ikke omfattet af EU-retten for Rumænien.

Domstolens bemærkninger

- 108 Med det første og det andet anbringendes første led har Kommissionen i det væsentlige gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl, da den fastslog, at Kommissionen ikke havde kompetence i henhold til artikel 108 TEUF til at vedtage den omtvistede afgørelse. Kommissionen fandt heri, at udbetalingen af den erstatning, som voldgiftsretten havde tilkendt ved sin kendelse, der blev afsagt efter Rumæniens tiltrædelse af Unionen, som erstatning for det tab, som sagsøgerne i voldgiftssagen hævder at have lidt som følge af denne stats ophævelse før denne tiltrædelse af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, hvilket angiveligt var i strid med investeringsaftalen, udgør statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, som er ulovlig og uforenelig med det indre marked.
- 109 Det skal bemærkes, at artikel 108 TEUF indfører en procedure for kontrol af foranstaltninger, der kan udgøre »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF. Navnlig fastsætter artikel 108, stk. 3, TEUF en forebyggende kontrol med påtænkte nye støtteforanstaltninger. Dette forebyggelsessystem har til formål, at der kun gennemføres støtte, der er forenelig med det indre marked, som omhandlet i artikel 107, stk. 3, TEUF (jf. i denne retning dom af 3.3.2020, Tesco-Global Áruházak, C-323/18, EU:C:2020:140, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

- 110 Anmeldelsespligten udgør et af de grundlæggende elementer i denne kontrolprocedure. Under denne ordning har medlemsstaterne pligt til dels at meddele Kommissionen enhver foranstaltning vedrørende indførelse eller ændring af en »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, dels ikke at gennemføre en sådan foranstaltning i overensstemmelse med artikel 108, stk. 3, TEUF, så længe denne EU-institution ikke har vedtaget en endelig afgørelse vedrørende foranstaltningen (dom af 24.11.2020, Viasat Broadcasting UK, C-445/19, EU:C:2020:952, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).
- 111 Sidstnævnte forpligtelse har direkte virkning, som forpligter alle myndigheder i medlemsstaterne (jf. i denne retning dom af 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, præmis 88 og 90).
- 112 Som Retten med føje bemærkede i den appellerede doms præmis 66, 67 og 79, er EU-retten, og navnlig artikel 108 TEUF, i overensstemmelse med tiltrædelsesaktens artikel 2 blevet anvendelig i Rumænien fra den 1. januar 2007, datoen for dennes tiltrædelse af Unionen, på de vilkår, der er fastsat i denne akt (jf. analogt dom af 29.11.2012, Kremikovtzi, C-262/11, EU:C:2012:760, præmis 50).
- 113 Det følger heraf, således som Retten ligeledes anførte i den appellerede doms præmis 67 og 79, at det er fra denne dato, at Kommissionen har fået kompetence til i medfør af artikel 108 TEUF at foretage kontrol af de foranstaltninger, som denne medlemsstat har truffet, og som kan udgøre »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 114 Heraf udledte Retten med rette i det væsentlige i den appellerede doms præmis 68, at det med henblik på at afgøre, om Kommissionen havde kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF, var nødvendigt at fastlægge, på hvilket tidspunkt den foranstaltning, som ifølge denne afgørelse affødte »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, blev vedtaget.
- 115 Det følger af Domstolens faste praksis, som Retten har henvist til i den samme doms præmis 69, at statsstøtte anses for »ydet« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, på det tidspunkt, hvor retten til at modtage støtten overdrages til støttemodtageren i henhold til de gældende nationale retsregler (jf. i denne retning dom af 21.3.2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, præmis 40, af 6.7.2017, Nerea, C-245/16, EU:C:2017:521, præmis 32, og af 19.12.2019, Arriva Italia m.fl., C-385/18, EU:C:2019:1121, præmis 36).
- 116 I det foreliggende tilfælde fastslog Retten, således som det navnlig fremgår af den appellerede doms præmis 74-78 og 80, at retten til at modtage den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen, hvis udbetaling ifølge den omtvistede afgørelse gav anledning til tildeling af statsstøtte, opstod, ligesom dennes virkninger var begyndt, på det tidspunkt, hvor Rumænien angiveligt i strid med investeringsaftalen ophævede den pågældende skattemæssige incitamentsordning. Ifølge Retten udgør denne kendelse kun en ledsagende omstændighed til denne erstatning, eftersom den, idet den begrænser sig til at fastlægge det nøjagtige tab, som sagsøgerne i voldgiftssagen har lidt som følge af denne ophævelse, blot udgør en anerkendelse af en ret, der er opstået på tidspunktet for denne ophævelse, mens de efterfølgende foretagne betalinger kun udgør fuldbyrdelsen af denne ret.
- 117 Det skal i denne forbindelse bemærkes, således som Retten vurderede i den appellerede doms præmis 72 og 73, at den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen, ganske vist udspringer af Rumæniens ophævelse af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, som

udgør den omstændighed, der har udløst det tab, for hvilket den omhandlede erstatning er tilkendt, idet den har til formål at erstatte det tab, som sagsøgerne i voldgiftssagen hævder at have lidt som følge af denne ophævelse, hvilket angiveligt var i strid med investeringsaftalen.

- 118 Det kan ganske vist heller ikke udelukkes, at en sådan ret til erstatning i henhold til de principper, der følger af national ret om civilretligt ansvar, opstår på tidspunktet for ophævelsen af denne ordning, således som Retten fandt i den appellerede doms præmis 74 og 75.
- 119 Det skal imidlertid bemærkes, at de ved EUF-traktaten indførte statsstøttere regler har til formål at sikre konkurrencen på det indre marked (dom af 6.11.2018, Scuola Elementare Maria Montessori mod Kommissionen, Kommissionen mod Scuola Elementare Maria Montessori og Kommissionen mod Ferracci, C-622/16 P – C-624/16 P, EU:C:2018:873, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 120 Med henblik herpå er Kommissionen i henhold til EUF-traktaten, navnlig artikel 108 TEUF, således som det er anført i nærværende doms præmis 109 og 110, tillagt kompetence til at afgøre, om en foranstaltning udgør »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, og EUF-traktaten har derfor tildelt Kommissionen beføjelsen til at sikre, at foranstaltninger, der opfylder de i denne bestemmelse nævnte betingelser, ikke gennemføres af medlemsstaterne eller først gennemføres af medlemsstaterne, efter at de er blevet erklæret forenelige med det indre marked.
- 121 Det fremgår i denne henseende af Domstolens faste praksis, at kvalificeringen som »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF forudsætter opfyldelse af fire betingelser, nemlig at der skal foreligge en statslig foranstaltning eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler, og at denne foranstaltning skal kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstater, give modtageren en fordel og fordreje eller true med at fordreje konkurrencen. I øvrigt skal denne fordel kunne tilregnes staten (jf. i denne retning dom af 3.3.2021, Poste Italiane og Agenzia delle entrate – Riscossione, C-434/19 og C-435/19, EU:C:2021:162, præmis 37 og 39 og den deri nævnte retspraksis).
- 122 Det skal ligeledes bemærkes, at begrebet »fordel«, der er uadskilleligt forbundet med kvalificeringen af en foranstaltning som statsstøtte, skal fastlægges objektivt, uanset hvilke begrundelser ophavsmændene til den pågældende foranstaltning måtte have. Arten af de formål, der forfølges med statslige foranstaltninger, og deres begrundelse er således ikke udslagsgivende for, om de udgør statsstøtte. Artikel 107, stk. 1, TEUF sonderer således ikke ud fra grundene til eller formålene med de statslige indgreb, men definerer disse i kraft af deres virkninger (dom af 4.3.2021, Kommissionen mod Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, præmis 61 og den deri nævnte retspraksis).
- 123 I lyset af disse betragtninger fremgår det, således som generaladvokaten har anført i punkt 125 i forslaget til afgørelse, at den afgørende faktor med henblik på at fastslå tidspunktet for, at retten til at modtage en statsstøtte tildeles modtagerne af en bestemt foranstaltning, er de pågældende støttemodtageres erhvervelse af en sikker ret til at modtage den og statens tilsvarende forpligtelse til at yde den nævnte støtte. Det er nemlig på dette tidspunkt, at en sådan foranstaltning kan medføre en konkurrencefordrejning, der kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 124 Det skal i den foreliggende sag fastslås, at retten til den erstatning, som blev tilkendt for det tab, som sagsøgerne i voldgiftssagen hævder at have lidt som følge af ophævelsen af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, hvilket angiveligt var i strid med investeringsaftalen, først

blev indrømmet ved voldgiftskendelsen. Det var nemlig først efter afslutningen af den voldgiftssag, som sagsøgerne i voldgiftssagen på grundlag af den i investeringsaftalens artikel 7 indeholdte voldgiftsklausul havde indledt med henblik herpå, at disse sidstnævnte kunne opnå den faktiske udbetaling af denne erstatning.

- 125 Det følger heraf, at selv om – således som Retten gentagne gange anførte i den appellerede dom – ophævelsen af den pågældende skattemæssige incitamentsordning, angiveligt i strid med investeringsaftalen, udgør den omstændighed, der har udløst tabet, blev den pågældende ret til erstatning indrømmet alene ved den voldgiftskendelse, som efter at have taget den af sagsøgerne i voldgiftssagen nedlagte påstand til følge ikke blot fastslog eksistensen af en sådan ret, men ligeledes kvantificerede størrelsen heraf.
- 126 Det følger heraf, at Retten begik en retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 75 og 78 fastslog, at den i den omtvistede afgørelse omhandlede statsstøtte blev ydet på tidspunktet for ophævelsen af den pågældende skattemæssige incitamentsordning.
- 127 Retten begik følgelig ligeledes en retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 79 og 92 fastslog, at Kommissionen ikke havde kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF.
- 128 Ingen af de af European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. fremførte argumenter kan rejse tvivl om denne vurdering.
- 129 For det første er argumentet om, at den voldgiftsret, ved hvilken der var anlagt sag før Rumæniens tiltrædelse af Unionen, kunne have taget stilling før denne tiltrædelse, udtryk for ren spekulation, og det skal derfor forkastes.
- 130 For det andet skal argumentet om, at voldgiftskendelsen til forskel fra situationen i dom af 29. juni 2004, Kommissionen mod Rådet (C-110/02, EU:C:2004:395), ikke har til formål at genindføre en statsstøtteordning, som Kommissionen tidligere har erklæret uforenelig med det indre marked i henhold til artikel 108, stk. 2, TEUF, men tildeler erstatning for et tab, der er lidt som følge af den angivelige tilsidesættelse af investeringsaftalen, og at den heller ikke kan tilregnes staten, således at denne kendelse ikke er omfattet af artikel 107, stk. 1, TEUF, forkastes som irrelevant for behandlingen af denne appel.
- 131 Som det følger af nærværende doms præmis 80 er spørgsmålet om, hvorvidt den erstatning, der blev tilkendt ved den nævnte voldgiftskendelse, kan udgøre »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, navnlig i lyset af den retspraksis, der følger af dom af 27. september 1988, Asteris m.fl. (106/87-120/87, EU:C:1988:457, præmis 23 og 24), hvorefter en sådan støtte i retlig henseende er afgørende forskellig fra erstatning, som de nationale myndigheder i givet fald måtte blive tilpligtet at betale til private for tab, de har påført dem, ikke genstand for nærværende appel og ligger derfor uden for Domstolens kompetence inden for rammerne af denne.
- 132 Desuden kan Kommissionens kompetence i henhold til artikel 108 TEUF under ingen omstændigheder afhænge af udfaldet af undersøgelsen af, hvorvidt den pågældende erstatning kan udgøre »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, eftersom Kommissionens forebyggende kontrol i henhold til artikel 108 TEUF, således som det fremgår af nærværende doms præmis 109 og 120, bl.a. har til formål at afgøre, om dette er tilfældet.

- 133 For det tredje skal argumentet om, at den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen, således som Retten bemærkede i den appellerede doms præmis 89 og 90, delvist har til formål at erstatte det tab, som sagsøgerne i voldgiftssagen hævder at have lidt i en periode, der ligger forud for Rumæniens tiltrædelse af Unionen, ligeledes forkastes som irrelevant.
- 134 I modsætning til, hvad Retten fastslog i den appellerede doms præmis 91, kan en sådan omstændighed nemlig ikke rejse tvivl om Kommissionens kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF, eftersom retten til denne erstatning, som det fremgår af nærværende doms præmis 124-127, faktisk blev tilkendt efter denne tiltrædelse med vedtagelsen af voldgiftskendelsen.
- 135 Det har i denne henseende ingen betydning, at Kommissionen ikke i henhold til denne bestemmelse havde kompetence til at kontrollere den pågældende skattemæssige incitamentsordning før Rumæniens tiltrædelse af Unionen, hvis denne ordning ikke var blevet ophævet af denne stat. Det er i denne forbindelse tilstrækkeligt at konstatere, at Kommissionen med den omtvistede afgørelse ikke i henhold til EUF-traktatens regler på statsstøtteområdet undersøgte denne skattemæssige incitamentsordning, som i øvrigt ikke længere var i kraft, idet den var blevet ophævet før tiltrædelsen, således som European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. selv har anført, men den udbetaling af erstatning, der blev foretaget til fuldbyrdelse af den voldgiftskendelse, der blev afsagt efter tiltrædelsen.
- 136 Det følger heraf, at den appellerede dom er behæftet med retlige fejl for så vidt angår fastlæggelsen af dels det tidspunkt, hvor den i den omtvistede afgørelse omhandlede statsstøtte blev ydet, dels Kommissionens kompetence til at vedtage denne afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF.
- 137 Dertil kommer, at Retten ligeledes begik en retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 87 fastslog, at dom af 6. marts 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), er irrelevant i det foreliggende tilfælde.
- 138 Det skal bemærkes, at Domstolen i den pågældende dom fastslog, at artikel 267 TEUF og 344 TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for en bestemmelse, der er indeholdt i en international aftale indgået mellem medlemsstater, hvorefter en investor i en af disse medlemsstater i tilfælde af en tvist vedrørende investeringer i den anden medlemsstat kan anlægge sag mod sidstnævnte medlemsstat ved en voldgiftsret, hvis kompetence denne medlemsstat har forpligtet sig til at acceptere (dom af 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, præmis 60).
- 139 Med indgåelsen af en sådan aftale giver de medlemsstater, der er parter heri, nemlig deres samtykke til, at tvister, der kan vedrøre anvendelsen eller fortolkningen af EU-retten, undtages fra deres egne domstoles kompetence og følgelig den ordning med adgang til domstolsprøvelse, som artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU pålægger dem at tilvejebringe på de områder, der er omfattet af EU-retten. En sådan aftale kan følgelig føre til en situation, hvor disse tvister ikke bliver afgjort på en måde, der sikrer denne rets fulde virkning (dom af 26.10.2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).
- 140 I det foreliggende tilfælde fandt EU-retten, bl.a. artikel 107 TEUF og 108 TEUF, anvendelse på Rumænien fra tidspunktet for denne medlemsstats tiltrædelse af Unionen. Som det fremgår af de sagsakter, som er nævnt i nærværende doms præmis 27, er det ubestridt, at sagsøgerne i voldgiftssagens erstatningspåstand ikke udelukkende vedrører det tab, som angiveligt er lidt før denne tiltrædelsesdato, således at den tvist, der blev indbragt for voldgiftsretten, ikke kan anses

for i alle enkeltheder at være begrænset til en periode, hvor Rumænien, idet denne stat endnu ikke var tiltrådt Unionen, endnu ikke var bundet af de regler og principper, der er nævnt i denne doms præmis 138 og 139.

- 141 Det er imidlertid ubestridt, at den voldgiftsret, som denne tvist blev indbragt for, ikke henhører under Unionens retlige system, som artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU pålægger medlemsstaterne at tilvejebringe på de områder, der er omfattet af EU-retten, hvilket retlige system fra tidspunktet for Rumæniens tiltrædelse af Unionen har erstattet den ordning med løsning af tvister, der kan vedrøre anvendelsen og fortolkningen af EU-retten.
- 142 For det første udgør denne voldgiftsret nemlig ikke en »ret i en af medlemsstaterne« som omhandlet i artikel 267 TEUF, og for det andet er den voldgiftskendelse, der blev afsagt af denne voldgiftsret, i henhold til ICSID-konventionens artikel 53 og 54 ikke underlagt nogen efterprøvelse ved en ret i en medlemsstat med hensyn til dens forenelighed med EU-retten.
- 143 I modsætning til, hvad European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. har gjort gældende under den mundtlige forhandling, kan denne vurdering ikke drages i tvivl med henvisning til, at Rumænien har givet samtykke til muligheden for, at der indbringes en tvist mod denne medlemsstat inden for rammerne af den i investeringsaftalen fastsatte voldgiftsprocedure.
- 144 Til forskel fra det samtykke, der er givet i forbindelse med en handelsvoldgiftsprocedure, har et sådant samtykke nemlig ikke sin oprindelse i en særskilt aftale, der afspejler de pågældende parter aftalefrihed, men er resultatet af en traktat indgået mellem to stater, inden for rammerne af hvilken disse generelt og på forhånd har givet deres samtykke til, at tvister, der kan vedrøre anvendelse eller fortolkning af EU-retten, undtages fra deres egne domstoles kompetence til fordel for voldgiftsproceduren (jf. i denne retning dom af 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, præmis 55 og 56, og af 2.9.2021, Republiken Moldova, C-741/19, EU:C:2021:655, præmis 59 og 60).
- 145 Eftersom den ordning med adgang til domstolsprøvelse, der er fastsat i EU-traktaten og EUF-traktaten, fra tidspunktet for Rumæniens tiltrædelse af Unionen har erstattet denne voldgiftsprocedure, har det af denne stat afgivne samtykke i denne henseende under disse omstændigheder mistet ethvert indhold.
- 146 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første anbringendes første led og begge led i det andet anbringende tiltrædes, uden at det er fornødent at tage stilling til de øvrige argumenter, der i denne forbindelse er fremført, eller til det første anbringendes andet led.
- 147 Da Retten i den appellerede dom annullerede den omtvistede afgørelse, således som det fremgår af nærværende doms præmis 36-38, i det væsentlige alene med den begrundelse, at Kommissionen ikke havde kompetence til at vedtage denne afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF, eftersom EU-retten ikke fandt tidsmæssig anvendelse på den erstatning, der blev tilkendt ved voldgiftskendelsen, begrunder de i nærværende doms præmis 126, 127 og 136 anførte retlige fejl, som dette ræsonnement er behæftet med, i sig selv, at den appellerede dom skal ophæves i sin helhed.
- 148 På denne baggrund skal den appellerede dom ophæves, uden at det er fornødent at behandle hverken det tredje hovedappelanbringende eller kontraappellen, ved hvilken Kongeriget Spanien for det første har gjort gældende, at artikel 19 TEU og artikel 267 TEUF og 344 TEUF er blevet

tilsidesat, og for det andet, at søgsmålet i første instans skal afvises, idet det har mistet sin genstand (jf. analogt dom af 22.4.2008, Kommissionen mod Salzgitter, C-408/04 P, EU:C:2008:236, præmis 17).

Søgsmålet for Retten

- 149 I overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, andet punktum, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol kan Domstolen, når den ophæver den af Retten truffe afgørelse, selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse.
- 150 Dette er tilfældet i den foreliggende sag hvad angår det første anbringendes første led i sag T-704/15 vedrørende Kommissionens manglende kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF og det andet anbringendes første led i sag T-624/15 og T-694/15 om den manglende fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF ved udbetalingen af erstatningen, for så vidt som dette led delvist har til formål at anfægte denne kompetence med henvisning til, at den angivelige fordel blev tildelt før Rumæniens tiltrædelse af Unionen.
- 151 Af de grunde, der er anført i nærværende doms præmis 123-127, har Kommissionen således kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF, eftersom retten til den i denne afgørelse omhandlede statsstøtte blev tildelt ved voldgiftskendelsen efter Rumæniens tiltrædelse af Unionen.
- 152 Det er i denne henseende uden betydning, at det, som European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. har fremhævet, ikke er den ret til erstatning, der følger af afsigelsen af voldgiftskendelsen, som i henhold til den omtvistede afgørelses artikel 1 kvalificeres som »statsstøtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, således som 137. og 144. betragtning til denne afgørelse efter disse parter opfattelse kunne antyde, men derimod udbetalingen af denne erstatning. Disse grunde er nemlig uden betydning for tidspunktet for afsigelsen af denne kendelse og kan derfor ikke rejse tvivl om Kommissionens kompetence til at vedtage den nævnte afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF.
- 153 Det første anbringendes første led i sag T-704/15 og det andet anbringendes første led i sagerne T-624/15 og T-694/15 skal derfor forkastes, for så vidt som de tilsigter at rejse tvivl om Kommissionens kompetence til at vedtage den omtvistede afgørelse i henhold til artikel 108 TEUF.
- 154 Derimod har Retten ikke undersøgt de øvrige argumenter, led og anbringender, som European Food m.fl. og Viorel Micula m.fl. har påberåbt sig til støtte for deres søgsmål, og som vedrører spørgsmålet om, hvorvidt den omtvistede afgørelse er velbegrundet, navnlig spørgsmålet om, hvorvidt den heri omhandlede foranstaltning materielt set opfylder de betingelser, der er fastsat i artikel 107, stk. 1, TEUF. Behandlingen af denne del af søgsmålet indebærer komplekse vurderinger af de faktiske omstændigheder, hvorfor Domstolen finder, at den ikke råder over oplysninger om samtlige nødvendige faktiske omstændigheder (jf. analogt dom af 16.9.2021, Kommissionen mod Belgien og Magnetrol International, C-337/19 P, EU:C:2021:741, præmis 170).
- 155 Det er derfor Domstolens opfattelse, at sagen for så vidt angår disse øvrige argumenter, led og anbringender ikke er moden til påkendelse, og at sagen derfor skal hjemvises til Retten, således at den kan træffe afgørelse om disse.

Sagsomkostninger

156 Da sagen hjemvises til Retten, skal spørgsmålet om appelsagens omkostninger udsættes.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

- 1) Den Europæiske Unions Rets dom af 18. juni 2019, European Food m.fl. mod Kommissionen (T-624/15, T-694/15 og T-704/15, EU:T:2019:423), ophæves.**
- 2) Det er ufornuddent at tage stilling til kontraappellen.**
- 3) Sagen hjemvises til Retten med henblik på, at denne træffer afgørelse om de anbringender og argumenter, der er blevet gjort gældende for den, og som Den Europæiske Unions Domstol ikke har truffet afgørelse om.**
- 4) Afgørelsen om sagsomkostningerne udsættes.**

Underskrifter